

Úvodník

Milí čtenáři e-Věstníku,

je sice plná sezona a určitě jste všichni venku, se včelami a roji nebo s dalšími včelaři na kursech, letních školách či volných a příležitostných debatách, k nimž se čas vždycky najde ...

Zkuste se však na chvíli zastavit u dalšího, letos už 13. čísla e-Věstníku. Rádi bychom Vám nabídli nové zprávy o webu PSNV-CZ, jednu zajímavou alternativu ošetření, totiž kyselinu mléčnou, pár informací z jednání rady PSNV-CZ, informace cenné pro včelaře – podnikatele, osobní zkušenosti se dvěma letními školami, zprávu o přelarovacím dnu, uspořádaném podkrkonošskými kolegy a také velice zajímavý osobní příběh studenta z Blatné. To vše proto, že stále zkoumáme, co jsme vlastně zač, proč jsme se ocitli v tomto specifickém společenství a co nás vlastně spojuje, co od něho očekáváme nebo co můžeme ostatním sami nabídnout ... Jak to trefně popsal a pojmenoval Ing. Karel Jiruš na letošní lednové pražské programové konferenci ...

Zmínili jsme se o rojích. Je jich letos zřejmě docela vydatné množství, včelky se prostě činí. Pokud máte nějakou zajímavou osobní zkušenost s letošním rojením či naopak s protirojovými strategiemi, neváhejte a přispějte do debaty.

Vstupujeme také do času, kdy začíná být aktuální sledování úrovně napadení včelstev roztočem *Varroa destructor*. Zkusme se tu nebo na stránkách [VMS](#) či na [Včelařském fóru](#) podělit o svá počítání a vyhodnocování. Zkusme třeba tzv. [synchronizovaný odečet spadu](#). Zdálo se totiž už na jaře, že letošní situace bude velmi nevyrovnaná, takže takto si můžeme dát vespolek vědět a navzájem se poučit a přiučit. I když, a to je jasné, rozhoduje vždy místní situace a komunikace mezi včelaři v dané lokalitě.

Přejeme Vám klidné včely, radostné oddělkaření a bohaté vytáčení. A Vaším (včelím) matickám poetické snubní prolety a šťastné návraty ...

Redakce

Novinky na webu PSNV-CZ

Na přelomu prosince a ledna bylo na webu PSNV-CZ spuštěno několik nových funkcí, které využijí zejména členové Společnosti. O některých se mluvilo již na programových konferencích v lednu letošního roku.

Po přihlášení na web se svým uživatelským jménem a heslem uvidíte nově:

- V sekci **PSNV-CZ** se objeví menu **E-Věstníky** – s archivem tohoto elektronického zpravodaje.
- Dále se objeví podmenu **ETIKETY** a **LETÁKY** v sekci **PROJEKTY – MED OD VČELAŘE** (nová členská výhoda).
- V sekci **PSNV-CZ – DOKUMENTY** se objeví nové podmenu **Zápisy z jednání Rady**.

Jak se přihlásit do uživatelské sekce by vám měl napomoci článek [Uživatelská sekce webu PSNV-CZ](#).

V případě, že máte zájem si pomoci webové aplikace natisknout vlastní doplňkové etikety, řiďte se, prosím, [návodem](#), který je dostupný v menu **PROJEKTY – MED OD VČELAŘE – ETIKETY – NÁVOD**.

Tisk letáčků samotných je natolik snadný, že se obejde i bez návodu.

V případě letáčků dlužím jeden nesplněný rest. Jeden náš člen, účastník pražské programové konference připomínkoval text letáčku a poskytl Společnosti k použití svou verzi textu. Ta dosud nebyla zpracována, ale předpokládáme, že bude v dohledné době implementována rovněž.

www.psnv.cz

www.varroamonitoring.cz

www.modernivcelar.eu

Náměty a připomínky pište na e-vestnik@psnv.cz

Touto formou vyzýváme i další dobrovolníky, kteří mají například svůj vlastní návrh letáčku a jsou ochotni jej poskytnout ostatním kolegům. Můžeme jej rovněž zakomponovat do naší – vaší webové aplikace.

Lukáš Matela – jednatel PSNV-CZ
jednatel@psnv.cz

Zdraví včel

Ošetření oddělků kyselinou mléčnou

V rámci tlumení varroózy je jednou z možností při použití organických kyselin také kyselina mléčná. Její 15% vodný roztok je velmi vhodný k ošetření především oddělků. Nevýhodou tohoto ošetření je vyšší pracnost, protože je potřeba vzít každý rámeček včelstva do ruky. Je zapotřebí tedy zakoupit kyselinu mléčnou pro potravinářské účely, která je k dostání snadno ve vinařských potřebách, i s možností objednání přes internet. Jednoduše se naředěním s vodou připraví 15% roztok, který je určen pro tuto aplikaci. Ochranné rukavice ani respirátor není nezbytný, jedná se o velmi slabou koncentraci, ale i tak samozřejmě pracujeme venku, po větru a kapénky kyseliny zbytečně neinhaluujeme.

K samotné aplikaci je nejvhodnější nádobka s rozprašovačem (klasická mlhovka), nejlépe tlakovací, kdy není nutno neustále při postřiku zaměštnávat zápěstí a i postřik je plynulejší a rychlejší. Cílem ošetření je tedy jemnou mlhou orosit všechny včely z obou stran rámečku. Včely musí být dostatečně orosené, ale ne vyloženě smáčené.

Ošetření je velmi vhodné využít u oddělků, protože je včelstvo jen na pár plástech, ošetření je snadné, velmi levné a relativně i rychlé. Pokud je oddělek tvořen z matečníku, lze velmi dobře díky plovkové pauze zasáhnout co největší počet samiček na včelách. Toto správně provedené ošetření je velmi účinné a přitom pro včely samotné celkem šetrné. I oddělky toto ošetření snášejí velmi dobře. Vhodné je, pokud se podaří najít matku, schovat si ji po dobu ošetření ve vychytávací kličce nebo jednoduše v uzavřené dlani. Matku není potřeba ošetřit ☺.

Ošetření je velmi jednoduché a měl by si ho u oddělků každý zkusit. Je to metoda velmi dobrá, účinná a jednoduchá a mohla by se stát pravidelnou součástí tlumení varroózy bez použití syntetických akaricidů.

Zdeněk Klíma

První zkušenost s kyselinou mléčnou

V souvislosti s loňským silným zamořením varroózou, a to i u oddělků, se ukázalo, že i oddělky je zapotřebí v případě nutnosti ošetřit proti kleštíku včelímu. Jednou z metod je vložení gabonového pásku. Ten začíná být stále problematičtější (viz [B. Gruna – MV2/2010](#), [M. Počuch – VMS setkání 2012](#)).

V letošním roce jsme poprvé sáhli po možnosti ošetřit oddělky (než bude zavíčkován první plod) orosením včel 15% kyselinou mléčnou.

Pro zajímavost uvádíme výsledky spadu po 16 hodinách.

1	2	3	4	5	6	7	14	B2
67	17	21	72	200	300	100	3	50

Pozn: včelstvo č. 6 vzniklo odebráním 4 plodových plástů z nejsilnějšího včelstva na horském stanovišti (650 m n.m.), kde jsme pozorovali roztoče na včelách již začátkem května (i po prvním ošetření kyselinou mravenčí – před rozkvětem třešně ptačí). Toto kmenové včelstvo bylo vyjmuta z jarní snůšky a nasazena znovu kyselina mravenčí. Nyní se zdá být i toto včelstvo v dobré kondici a čekáme z něj hlavní – malinovou – snůšku.

Leopold Matela, Lukáš Matela

Povinnosti včelařů – podnikatelů dle zákona o veterinární péči

Zákon č. 166/1999 Sb. o veterinární péči ve znění pozdějších předpisů stanovuje v § 4 obecné povinnosti chovatelů, dále je rozšiřuje o povinnosti těch, kteří chovají hospodářská zvířata § 5 odst. 1 a jakousi poslední nadstavbou jsou povinnosti uložené chovatelům hospodářských zvířat, kteří tato chovají podnikatelským způsobem uvedené v § 5, odst. 2. Pro přesnost je níže uvedena citace tohoto ustanovení veterinárního zákona. Připomínám, že včela je dle veterinárního zákona hospodářským zvířetem.

- 2) Chovatel, který jako podnikatel chová hospodářská zvířata pro účely podnikání, je dále povinen
- oznámit krajské veterinární správě nejméně 7 dnů předem zahájení a ukončení podnikatelské činnosti, jakož i informovat krajskou veterinární správu bez zbytečného odkladu o změnách, k nimž má dojít ve způsobu ustájení nebo v druzích chovaných zvířat,
 - uvádět na trh pouze zvířata, kterým nebyly podávány nepovolené nebo zakázané látky nebo přípravky (§ 19), vést záznamy o tom, kdy a které léčivé přípravky a látky, jimiž mohou být nepříznivě ovlivněny živočišné produkty, byly podány zvířatům, neprodleně předkládat tyto záznamy veterinárnímu lékaři, aby v nich zaznamenal podání léčivých přípravků zvířatům nebo očkovaní zvířat, uchovávat tyto záznamy nejméně po dobu 5 let a dodržovat ochranné lhůty,
 - zajistit, aby práce při ošetřování zvířat a získávání jejich produktů vykonávaly pouze osoby způsobilé k takové činnosti podle zvláštních právních předpisů, které mají základní znalosti o péči o zvířata a o hygienických požadavcích na získávání živočišných produktů,
 - zpracovat a aktualizovat podle schválených zásad (§ 44 odst. 1 písm. c)) pohotovostní plán pro případ výskytu nebezpečných nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, jakož i pro případ vzniku mimořádné situace (dále jen „pohotovostní plán“), a v souladu s celostátním programem tlumení jedné nebo více nákaz, nemocí přenosných ze zvířat na člověka a původců těchto nákaz a nemocí (dále jen „program ozdravování zvířat“) vlastní ozdravovací program, předložit jej ke schválení krajské veterinární správě a postupovat podle tohoto programu.

Co to prakticky znamená:

ad a) Oznámení

zákon nestanoví formu oznámení, nicméně dle správního řádu by mělo mít oznámení formu písemného podání a stejně tak i podávání případných změn.

ad b) Veterinární léčivé přípravky

každý chovatel by měl vést záznamy chovatele o podávání veterinárních léčivých přípravků, náležitosti těchto záznamů stanoví zákon o léku a navazující vyhláška, pro zjednodušení uvádím výtah:

Záznamy vedené chovatelem, který jako podnikatel chová hospodářská zvířata, která produkují živočišné produkty určené k výživě člověka, o každém léčivém přípravku (LP), který mu byl vydán nebo distribuován a jehož výdej je vázán na lékařský předpis, obsahují:

- název LP,
- datum, kdy byl LP vydán nebo distribuován,

- f) množství, popřípadě počet dávek vydaného nebo distribuovaného LP a důvod výdeje nebo distribuce LP,
- g) označení osoby, která LP vydala nebo distribuovala,
- h) druh, kategorii, počet a určení zvířat, pro která byl LP vydán nebo distribuován.

Záznamy o výdeji/dodání je možné vést společně se záznamy o použití s tím, že se uvede, zda šlo o použití/výdej/dodání. Lze je však vést samostatně, např. formou skladové evidence v případě, že je v daném hospodářství zřízen sklad pro LP.

(2) Záznamy podle odstavce 1 vede chovatel tak, aby byly zřetelné, jednoznačné a čitelné. Záznamy musí být uchovávány podle § 9 odst. 11 zákona o léčivech tak, aby byly chráněny před znehodnocením, poškozením nebo ztrátou. Musí být dostupné minimálně po dobu 5 let, v tomto rozsahu jsou inspektoři oprávněni požadovat předložení záznamů.

Pro vedení těchto záznamů firmy distribuující veterinární léčivé přípravky dodávají tiskopisy pro vedení těchto záznamů, nicméně vyhláška nestanoví formu záznamů, ale pouze jejich obsah, a proto je možno záznamy vést různou formou, pokud budou obsahovat výše uvedené údaje.

ad d) Pohotovostní plány

formuláře pro vypracování pohotovostních plánů jsou k dispozici na webu SVS:

[Část I.](#) se vyplňuje jednou pro daný subjekt

[Část II.](#) je situována na hospodářství, v případě včelařů na stanoviště (např. tři stanoviště v Ústřední evidenci tři části II., včetně plánu a souřadnic GPS).

Zásady pro vyplňování jsou ve [Věstníku MZe č. 2/2011.](#)

Vyplněný pohotovostní plán je třeba předložit místně příslušné Krajské veterinární správě Státní veterinární správy ke schválení ve dvou vydáních. Tento dokument je třeba udržovat aktuální, včetně telefonických kontaktů atd. a na vyžádání jej předkládat veterinárním inspektorům při případné kontrole.

Berte tento materiál, jako námět k doplnění už tak bohaté dokumentace, kterou všichni vedete, a jako snahu ušetřit Vám případné komplikace a nepříjemnosti při kontrole orgány státního veterinárního dozoru.

MVDr. Jiří Teplý, Polička
teply.jirka@seznam.cz

Z jednání Rady

Milí čtenáři,

chtěli bychom se pokusit zavést v e-Věstníku novou rubriku, jejímž tématem by bylo stručné zpravodajství z jednání rady PSNV-CZ. Mělo by to jistou logiku. PSNV-CZ je otevřené společenství lidí s podobným viděním včelařského světa. Začátkem roku jsme se chystali na sněm a v té souvislosti jsme se sešli i na dvou programových konferencích, na nichž se moc zajímavě hovořilo o řadě témat. A mimo jiné také o otevřenosti. Debata pak pokračovala ve stovkách mailů které křížovaly sítěmi, jukla i do stránek e-Věstníku a vyvrcholila na sněmu. Nakonec se usídlila na webu PSNV-CZ.

Některá témata byla pak přímo na jednání sněmu vtělena do základních dokumentů, jiná se stala programem pro další období. Protože byla takto veřejně otevřena a přijata, je logické, abyste i Vy,

členové PSNV-CZ, měli další a rychlé informace o jejich osudu. A k tomu i informace o tom, co rada běžně řeší a dělá. Jestliže jsme řekli A, je třeba říci i B ...

Nalijme si ovšem čistého vína: nečekejte, prosíme, že zde najdete úplně vše. Nežijeme na pustém ostrově a nežijeme v ráji. Rada často projednává i věci dosti citlivé a – řekněme – strategické. Debata o nich bývá často dlouhá a táhne se přes několik jednání. Nikdo nic nehodlá tajit. Vše nakonec zveřejněno bude, ale až tehdy, kdy bude vše jasné, prodiskutované a rozhodnuté. Ani jablka se netrhají nezralá ... Děkujeme za pochopení.

A jak vůbec jedná rada PSNV-CZ? Jedná velmi efektivně. Protože její členové jsou ze všech koutů republiky a protože jednání probíhá jedenkrát za měsíc, využívá k němu většinou speciální internetový komunikační program, takže vše se dá zvládnout od počítače, stačí jen mikrofon a sluchátka. Není třeba tedy vynakládat prostředky na cesty, uspoří se čas. Systém velmi dobře funguje. Navíc je možno přizvat k jednání další osoby, které mají k jednotlivým bodům jednání co říci. Program jednání je vždy docela dlouhý a jednání se počítá na hodiny. Ti hodiny je běžný průměr.

Rada se ale také schází jaksi fyzicky, osobně, vždy v předvečer nějaké větší akce, již Společnost pořádá, nebo na jejímž pořádání má podíl. Třeba před významnými konferencemi, semináři, před sněmem ... Její členové se prostě sjedou na místo večer před akcí a mohou v klidu spoustu věcí dojednat osobně.

Samozřejmě sítě křižují také stovky e-mailů, v nichž se vyjasňují podrobnosti, navrhuji varianty řešení, nabízejí nápady ...těch e-mailů jsou někdy i desítky za den ...

První jednání nové rady se konalo v neděli 25. 3. 2012 a trvalo cca tři hodiny. O čem se na něm jednalo? Vyjímáme některé zajímavé body:

1. Rada projednala zajištění stánku expozice PSNV-CZ na brněnském veletrhu Techagro (bylo toho docela dost: rozloha stánku, zajištění a přeprava vybavení, program, služby, ubytování pro ty, kdo na stánku budou pracovat). Závěrem konstatováno, že vše je připraveno, domluveny všechny detaily i konkrétní osobní služby na stánku.
2. Proběhla diskuse o možnosti sepsání a podání grantu na další vzdělávání v oboru, který vypisuje Jihočeský kraj. Grant by v případě úspěchu poskytl významnou podporu pro vzdělávací program, jenž je pro Společnost prioritou. Rada vyslovila souhlas a pověřila ředitele Společnosti dalšími kroky. Žádost byla již podána.
3. Ing. P. Texl informoval o návštěvě ředitelky SOÚ Nasavrky Ing. M. Kopáčkové v SOU Blatná. Návštěva se uskutečnila 21. 3. a jejím cílem jednání bylo ověřit možnosti spolupráce obou škol v některých oblastech, např. při tvorbě učebnic a při dalších aktivitách.
4. Ing. P. Texl rovněž informoval o setkání členů Pošumavské včelařské jednoty, která se zabývá výzkumem *Apis mellifera mellifera*. Vzhledem k rozdílným reakcím na články vyšlé v 1. čísle Moderního včelaře se její členové kloní k názoru, aby do tématu i do veřejné debaty byl vnesen řád a systém, aby vše probíhalo podle jasně stanovených pravidel, a připravují v tomto směru patřičné kroky. K tématu bude rovněž zřízena volná diskusní rubrika v Moderním včelaři.
5. O uzávěrce Moderního včelaře 2/2012 informoval jeho šéfredaktor Ing. I. Černý. Číslo bylo již uzavřeno, zajímavé je, že vznikl značný převis článků s velice cenným obsahem, základním tématem je MVP.
6. Rada rekapitulovala úkoly, které pro ni vyplývají z jednání sněmu. Zároveň proběhla diskuse o tom, zda a jak prezentovat myšlenky PSNV-CZ orgánům státní správy, médiím a veřejnosti. Diskuse bude dále pokračovat, PSNV-CZ osloví některé subjekty a vypracuje základní teze ke klíčovým tématům.

V bodu „různé“ pak člen rady J. Němec inicioval velice zajímavou debatu o tvorbě video materiálů pro různé typy akcí. P. Texl informoval o zahájení jednání o „znovuoživení“ VMS. Debata se vedla také

o problematice cejchů. Práce na webu, který cejchy registruje, již pokročila, výsledky jsou již patrné na webu Společnosti.

Další internetové „sezení“ rady PSNV-CZ se konalo v neděli 29. dubna. Jednalo se o povýtce praktických věcech.

Důležitým tématem byl např. stav příprav [Letních škol](#), které byly tehdy doslova za dveřmi. (Mezitím jsme již začali o nich přinášet zprávy i na stránkách e-Věstníku a miníme v tom nadále pokračovat...). Rada tehdy probrala zejména stav příprav nejbližších škol (Bálkova Lhota, Háj ve Slezsku a Borová Lada).

Dalším tématem k debatě byl harmonogram akcí pro rok 2012, který zpracoval a periodicky doplňuje ředitel PSNV-CZ Ing. P. Texl. Rada konstatovala, že jde o velice účelnou pomůcku, neboť akcí je hodně, většinou je zajišťuje dosti úzká skupina lidí, takže je třeba vše dobře promyslet a koordinovat.

O harmonogramu vydávání e-Věstníku informoval za redakci J. Matl. V letošním roce bylo zatím vydáno 12 čísel, která se především zabývala aktuálním děním ve Společnosti (programové konference a z nich plynoucí debaty, témata pro sněm a zpravodajství o jeho jednání). Řada materiálů se také věnovala vzdělávání a jeho reflexi, a to jak očima organizátorů, tak i očima účastníků. V tomto trendu by redakce ráda pokračovala, proto požádala členy rady a zároveň organizátory letních škol, aby navrhli jejich účastníkům možnost napsat svoje zážitky a postřehy ze škol. Rada rovněž doporučila věnovat se v sezoně více aktuálním včelařským tématům, protože e-Věstník je velmi flexibilní medium a může aktuální zprávy v případě nutnosti zveřejnit velice rychle.

Důležitým tématem byla účast PSNV-CZ na podzimní ostravské výstavě. Jednalo se o podmínkách, za nichž by se PSNV-CZ výstavy zúčastnila. O stavu vyjednávání s organizátory informoval 1. místopředseda PSNV-CZ Leopold Matela. PSNV-CZ byla organizátory kontaktována, nicméně vzhledem ke skutečnosti, že v minulých ročnících byla Společnost (i jako občanské sdružení a nezisková organizace) zařazena mezi komerční vystavovatele s vysokým nájemem, hodlá pro tentokrát žádat minimálně stejné podmínky, jako mají ostatní neziskové organizace, např. ČSV.

P. Texl rovněž informoval o výstavě o životě hmyzu v Blatné, na níž má PSNV-CZ také jednu místnost o včelách včetně presentace oboru Včelař v SOU. Výstava je velmi zajímavá, potrvá 2 měsíce.

Rada se také znovu zabývala tématem distribuce časopisu Moderní včelař a formami presentace PSNV-CZ vůči veřejnosti a mediím. V tomto punktu se jednotliví členové klonili k preferování témat, jako jsou např. opylování či tlumení nákaz a jeho efektivita. A v souvislosti s těmito tématy bude dobré akcentovat i téma mezinárodní spolupráce. Musíme jasně říkat, kdo jsme, co chceme, jak pracujeme a jak bychom chtěli realizovat své cíle. Např. že chceme změnit současný princip jakési kolektivní (ne)odpovědnosti důrazem na osobní odpovědnost každého chovatele za svá včelstva. Což ostatně ukládá i veterinární zákon.

V té souvislosti rada jednala také o tématu, jak oslovit příslušné státní instituce, abychom byli zváni na zásadní jednání, jak to ukládá zákon, neboť jsme občanské sdružení celorepublikovou působností. Zamezíme tak neustálým a účelovým námitkám, že nás nikdo nezná a neví o nás.

V bodu klasicky zvaném různé rada odsouhlasila prominutí příspěvků dvou zahraničních členů, pana H. Koka a paní Cherylín Haurové-Kohn. Zabývala se také slavnostním ukončením 1. ročníku Moravské včelařské školy a též problémy s diskriminací některých uchazečů o krajské dotace, protože v některých krajích se pro schválení dotace požaduje garance ZO ČSV či dokonce potvrzení o vstupu do ČSV, což je v rozporu se zákonem.

Zatím poslední jednání rady se konalo v neděli 27. 5. opět v internetovém prostředí, tedy za pomoci programu Ventrilo.

Rada vzala na vědomí, že ministerstvo vnitra zaregistrovalo nové stanovy Společnosti, které schválil březnový sněm. Jejich aktuální verze bude vyvěšena na webu Společnosti. Rozhodla také o nákupu

techniky vhodné pro přednáškové a vzdělávací akce na Moravě (např. dataprojektor, plátно, kávo-var).

Rada se rovněž a logicky věnovala tématu vzdělávání a letních škol. R. Hykl informoval o slavnostním zakončení velmi úspěšného 1. ročníku Moravské včelařské školy. A o právě proběhlé letní škole v Háji ve Slezsku podal zprávu L. Matela. Škola se velmi vydařila a její účastníci byli velmi spokojeni. (Bližší informace o průběhu školy přímo od jejích účastníků najdete i na stránkách e-Věstníku).

Hovořilo se rovněž o stavu příprav nastávajících letních škol, tedy školy v Borových Ladech a ve Lhotce u Telče. Bylo nutné domluvit konkrétní účast lektorů, ubytování a zajištění informací pro přihlášené účastníky a náhradníky.

Ředitel Společnosti Ing. P. Texl zároveň informoval o praktických cvičeních, které právě probíhaly v rámci výuky na SOÚ v Blatné, o stavu příprav podzimního odborného semináře ve Zbýšově u Brna. Do diskuse se znovu vrátilo téma naší účasti na podzimní ostravské výstavě. V této věci se pravděpodobně rozhodne na jednáních, která proběhnou v červnu.

Zaznamenal J. Matl

Včelařská setkávání

Jak bylo na Letní škole v Bálkově Lhotě

Na kurs jsem přihlásil sebe, manželku a také třináctiletou dceru. Prostě si uděláme hezký víkend, něco se dozvíme a i prakticky vyzkoušíme, řekli jsme si. Nastudoval jsem mapu a vyjeli jsme. S menším zdržením. A zajel jsem si. Jen kousek. Takže místo s hodinovým předstihem jsme dojeli s minutovým zpožděním.

Uvítání bylo nad očekávání milé a neformální. Po nezbytných minimálních formalitách a šálku kopřivového (kávu nepiju ... skoro) se začalo přednáškou v truhlárně. Pan Láďa Nerad nám ukázal, jak úly vyrábí, jaká je výhoda Langstrothů – a v diskusi jsme plynule přešli na metodiku. Pro mě byla jedna z novinek vysoké dno a v něm trubčí rámy pro udržení matky dole.

Následovala trocha teorie o typech úlů, historie včely a přednáška o vytvoření směsného oddělu dle Dr. Liebiga. Vzhledem k počasí (zatím bylo hezky, ale mělo se to zkazit) lektori změnili program a po obědě se vyjelo na včelnici. Tam jsme si vyzkoušeli přelarování a také pin test.

Zdenek Klíma měl přednášku o předepsaném léčení, ale i o alternativních metodách, především s využitím monitoringu a kyseliny mravenčí. I pro pokročilé spousta nového. A hlavně souhrn, praktické zkušenosti a forma, která nenudila ☺.

Večer po ubytování jsme měli možnost prohlédnout si město Tábor. A kupodivu jsme se skoro všichni sešli na zahrádce na starobylém náměstí. Krásné prostředí.

Druhý den jsme na včelnici zkontrolovali výsledky pin testu. Musím říct, že čist si o tom a zkusit si je něco jiného. Ivan Černý a Zdenek Klíma nám předvedli diagnostiku roztoče varroa pomocí smyvu a práškového cukru. Bohužel Láďa Nerad, jak se ukázalo, má včely čisté ☺. Překvapila mě rychlost, s jakou byl test proveden. Zrovna tak umění Zdenka pomocí 2 pinzet chytit včelu a vypreparovat medný váček.

Ivan Černý se podělil o zkušenosti se zebrováním – dle Walta Wrighta. Mimo jiné víme, co je bod zlomu, a známe taky další důvod, proč nechat včelám mednou komoru. A příští rok se mi snad konečně nevyrojí!

Stihli jsme (skoro – než začalo pršet) i navštívit včelaře Jana Štegra. Včely má na krásném místě u Lužnice vedle Kvěchova mlýna. S metodikou dvoumatečných včelstev dosahoval mimořádných medných výnosů – ovšem za cenu větší pracnosti, takže dnes ji už nepoužívá. Ať si hrajou mladí ☺.

Večer se pekly buřty a 2 heligonky v rukou velmi zapálených muzikantů vytvořili příjemnou atmosféru. A o přestávkách (jako o všech přestávkách všeho druhu) se diskutovalo a vyměňovaly se zkušenosti. Např. Martin Štritr vytvořil „předváděcí středisko“ pro školy.

Poslední den Petr Texl přednášel o cestě medu, vlastnostech, provozu „schváleném“ a „registrovaném“ a o spoustě dalšího. Víte např., že potřebujeme pro zpracování medu 3 místnosti?

Michal Počuch, přes své mládí velký expert na producenty medovice, předal něco ze svých zkušeností i teoretických znalostí o mšicích i merách, ukázal spoustu fotek i krátký film. Porod mšice zaujal snad každého ☺. A nakonec procházka přírodou a hledání producentů medovice ...

Kurs naplnil všechna naše očekávání. Já hned doma dělal směsný oddělek, žena píchala do plástu a dcera doufá, že znalosti ji pomohou na Zlaté včele a třeba se probojuje i do Švýcarska ☺. Navíc jsme si prohlédli historické město Tábor, což také stálo za to. Prostě ideální rodinná akce – odpočinek, poznání, přátelé. A velkou radost měla i starší dcera, která zůstala doma sama ...sama? :-))

Petr Machač, Úvaly

Jak bylo na Letní škole v Háji ve Slezsku (25. – 27. 5. 2012)

LŠNV v Háji ve Slezsku mě vyloženě nadchla! Spousta praktických rad, které se těžko v literatuře hledají, možnost si všechno vyzkoušet, vidět na vlastní oči a klást i ty nejstupidnější otázky trpělivým lektorům, přesně to jsem potřebovala! Vaše podání bylo nádherně srozumitelné i pro mě, včelařku v plenkách. Na všechno, co jsme brali, si už příště troufnu sama, udělat oddělek nebo dokonce vychovat matku a přilepit jí na záda číslo ☺. Dali jste mi pocit větší nezávislosti, díky za to.

V sobotu jsem nemohla usnout, protože jsem kromě včel měla plnou hlavu také mšic, puklic a mer. Jednak z lesa, ale také i uvnitř, protože pan Počuch mi naboural základní princip zahrádkáře, že sluněčko je užitečné, a předvedl mi jej jako ohavného škůdce, co požírá hodnotné producenty medovice. Ještě jsem se s tím úplně nevyrovnala. Ale včelařův spokojený pocit, když najde v lese ulepené listy s kousky vaty, už mám.

Byl to zkrátka velmi vydařený víkend, počasí ideální, včelnice krásná a pan Židek přivolaal na samý konec na rozloučenou i včelí rojení. Je to šaman!

Ještě jednou za všechno díky, bylo to bezva!

Karolina Fojtíková

První Podkrkonošský Přelarovací Den se poměrně vydařil

Proč poměrně? Nemáme kritéria pro porovnání. Napoprvé člověk čeká to nejhorsí – a to snad nenašlo.

První nutnou podmínkou u takové akce je počasí a ta byla 19. května splněna dostatečně. Prostředí u přítele Zdeňka Brentnera plně vyhovělo našim nárokům a zbytek byl už jen na nás.

Bylo nás tam tak akorát, skoro přesně deset. Takže nikdo nemusel nikomu lézt po zádech, každý si mohl vyzkoušet, každý se mohl popat.

Účastníci si sebou odvezli i otevřené matečnický v polystyrenových krabičkách a snad se jim doma s nimi dařilo. Základy tedy dostali a, jak to v životě bývá, vše ostatní je již jen na jejich vytrvalosti.

Karel Jiruš

O vzdělávání

Jak a proč jsem se stal žákem – včelařem v Blatné

Včelařím od roku 1981, což je jistě dost dlouhá doba na to, aby člověk o provozované činnosti něco věděl. Jsem narozen v první polovině padesátých let minulého století a do školy jsem chodil víc jak 20 let ze svého dosavadního života. Tak proč takový člověk ještě „leze“ do školy? Už by toho učení mohlo být dost! Tak proč tedy? Co mě vedlo k rozhodnutí stát se na stará kolena žákem? Příčin je několik ...

Víte, ono nezáleží na tom, jak dlouho co děláte, ale jak to děláte. Moje včelaření bylo celá léta jen víkendové. Bydlel jsem v Plzni. Ke včelám na chalupu to bylo 55 km. Měl jsem 3 – 5 včelstev ve dvou-prostorových úlech na rámkové míře 32×28. Úmyslně nepíši, že jsem včelstva choval, protože chovat včelstva znamená úplně něco jiného, než jsem předváděl já.

Ze začátku jsem podlehl tomu, čemu podléhá většina začátečníků. Myslel jsem si, že to včely bez mé aktivity nemohou přežít, a otravoval je snad každou neděli. Z pokusů chovat a značit matky zbylo jen již víckrát nepoužité nádobíčko (ještě ho mám schované). Pak následovalo období, kdy jsem si myslel (řeceno s nadsázkou), že stačí si jen dojít pro med. Moje znalosti z fenologie končily tím, že rozkvětem třešně ptačí začíná včelařské jaro. S biologií to nebylo o nic lepší. Co se zootechniky týká, byla to éra, kterou lze nazvat pokus – omyl. Léčení varroózy bylo v plenkách, zjištěná ohniska se dle metodiky vypracované Výzkumným ústavem včelařským odvčelovala. Léčila se nosema, boj se vedl proti včelomorci. Úlovou otázku jsem neřešil. Jak plynul čas, propracoval jsem se i já k určitým znalostem o vedení včelstev. Jednalo se o znalosti částečné, řekl bych nesystematické, a mě to vnitřně přestávalo stačit.

Můj přístup ke včelaření ovlivnily dvě zásadní skutečnosti. První byla změna bydliště. Přestěhovali jsme se do rodinného domu, což mi umožnilo chovat včelstva přímo na zahradě. Druhým impulsem bylo zjištění mé závažné nemoci, ke kterému došlo v roce 2008. V důsledku této nemoci a následků její léčby jsem se najednou ocitl v plném invalidním důchodu a následně jsem ztratil i zaměstnání. Bylo to dost náročné, zejména na moji psychiku. Musel jsem hledat nějakou náplň pro využití volného času, kterého jsem měl najednou spoustu. Do čeho se tedy pustit?

Včely byly na zahradě, tak co to nezkusit jinak než dosud a snad i lépe? Manželka mě podpořila, a tak nebyly žádné další překážky. Začal jsem pomýšlet na změnu úlové soustavy. Rozhodl jsem se přejít na nástavkové úly rámkové míry 39×24, čtvercový půdorys s 11 rámků. Protože se v nich včelaři jinou technologií než v úlech, které jsem dosud měl, sháněl jsem informace. Četl jsem Moderního včelaře a i jiné publikace na dané téma. Není však nad kontakt s praktikem, který je ochoten se podělit o své zkušenosti. Nutné jsou také další znalosti například z fenologie, biologie, zootechniky a další. Rozhodl jsem se zúčastnit se některých letních škol nástavkového včelaření, pořádaných PSNV-CZ. Hledal jsem akci, která by byla co nejbližší mému bydlišti. Velmi jsem proto uvítal otevření dálkového studia oboru včelař na SOU v Blatné. Úsměvný byl okamžik, když jsem odevzdával Zápisový lístek. Zaměstnankyně, která lístek ode mne přebírala se mě zeptala: „A kam bude chlapec chodit?“. Její překvapivý výraz, když jsem jí řekl, že ten „chlapec“ jsem já, mě opravdu pobavil. Nedivím se jí, mužům mého věku se v dobách Jana Nerudy říkalo ctihodný kmete.

Nalezl jsem zde to, co jsem hledal. Mám novou životní motivaci. Získal jsem možnost systematicky si utřídit, někdy i poopravit své dosavadní znalosti a zkušenosti a zároveň získat nové. Setkal jsem se zde se společenstvím lidí různého věku, občanských povolání i různých úrovní včelařských zkušeností. Všichni zde mají obrovský zájem o včelaření. Chodí sem proto, že chtějí, ne proto, že musí, a to je podle mě důležité. Tento fakt výrazně ovlivňuje celkovou atmosféru, ve které studium probíhá. Je pro mě fascinující vidět u některých mých spolužáků, začínajících mladých včelařů, jejich někdy až bezbřehé nadšení do všeho, co je pro ně nové. Někdy jim i tiše závidím (ale jen trošičku).

Učební osnovy jsou velmi pestré. Od biologie přes zootechniku, včelí produkty, nemoci včel po plemenný chov matek. Nechci se zde o nich podrobně rozepisovat to udělali již jiní ve Věstníku 10/2012. Co mě však nesmírně baví, je odborná praxe. To je to, co jsem očekával. Velmi mě zaujalo ošetřování včelstev v nástavkových úlech Langstroth. Doslova jsem nadšen z toho, co děláme od počátku května. Začalo to tvorbou sběrných oddělků, pokračovalo přelarvováním (mně se moc nedařilo – 3,5 dioptrie je moc), školkováním matečnicků, přidáváním matek do oddělků.. Chytilo mě to velice. Zkusím to i doma. Možná, že o tom napíšu někdy příště.

Co říci na závěr? Člověk se má vzdělávat v každém věku. Nemá se bát nových věcí a zamýšlet se nad nimi. U včelařů to platí dvojnásob, protože včely jsou součástí přírody a vždy se zařídí podle sebe. My si můžeme myslet, že jim občas pomůžeme, ale jak říká strýc mé manželky: „Včelař nikdy neumře chytrý“. A to mu můžeme věřit. Je mu 93 let, z toho 79 let včelaří.

Jan Turč

žák SOU Blatná – obor včelař, 58 let

Fotky z nedávného blatenského přelarvování najdete na [webu PSNV-CZ](http://webu.psnv.cz).

Nabídka

Ze zdravotních důvodů prodám až 20 včelstev nyní v sezóně. Část včelstev je v utepených (palubka, polystyren, palubka) a část v neutepených úlech (masiv dřevo 25 mm). Úly jsou typu Langstroth, výška rámu 232 mm a 185 mm.

Cena dohodou.

Adresa: Miloslav Potůček, Liščí Kotce 415, 512 63 Rovensko pod Troskami

Telefon: 605 336 760